

Tukku- ja vähittäiskauppa

Parti- och detaljhandeln

1997, syyskuu - september

Lisätietoja: Petri Vanttinen (09) 1734 3552
Vastaava tilastojohtaja: Ilkka Hyppönen

Kotimaankauppa jatkoi vakaata kasvua syyskuussa

Vuoden 1997 alusta lähtien kauppatilasto julkaisee kauppapäiväkorjattuja määräindeksejä. Kauppapäiväkorjattujen lukujen avulla eri vuosien vastinkuukaudet saadaan aiempaa vertailukelpoisemmiksi. Lisää kauppapäiväkorjauksesta sivulla kaksi.

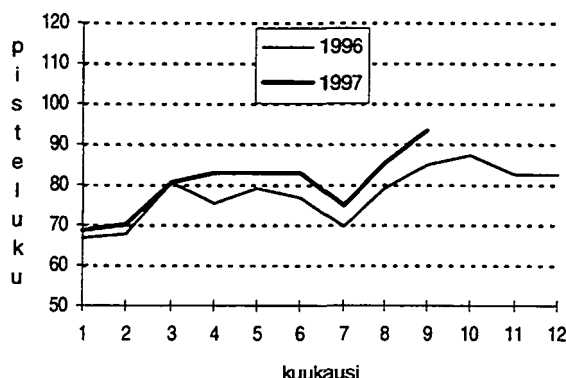
Autokauppa lisäsi toimialoista myyntiään eniten viime vuoden syyskuusta tämän vuoden syyskuuhun. Myös sähkötarvikkeiden ja kodintekniikan sekä rauta- ja rakennustarvikkeiden kauppa kävi hyvin sekä tukussa että vähittäin. Tiedot käyvät ilmi Tilastokeskuksen kauppatilaston ennakkotiedoista.

Kauppapäiväkorjatun määräindeksin mukaan tukkukaupan myynnin määrä lisääntyi viime vuoden syyskuusta tämän vuoden syyskuuhun 9,9 prosenttia ja vähittäiskaupan myynnin määrä 5,3 prosenttia.

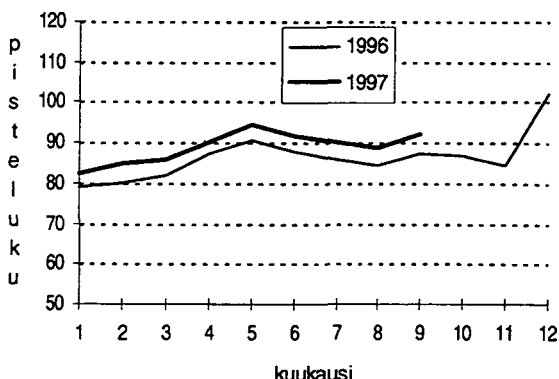
Tukkukaupassa autokauppa lisäsi heinä-syyskuussa tasaisesti myyntimääriään. Syyskuussa myynti oli 19 prosenttia edellisvuotta suurempi. Koneiden ja muiden pääomatavaroiden myynti kasvoi viime vuoden syyskuusta 17 ja yleistukkukaupan myynti 16 prosenttia. Vain polttoaineiden tukkukaupan myyntimäärä pieneni. Myynti väheni viime vuoden syyskuusta 3 prosenttia.

Vähittäiskaupassa autokaupan myyntimäärä lisääntyi vuodessa 16 prosenttia. Rakentamisen ja remontoimisen ansiosta rauta- ja rakennustarvikkeiden myynti kasvoi 8 sekä sähkötarvikkeiden ja kodinkoneiden myynti 11 prosenttia. Vaatekaupan myynti väheni viime vuoden syyskuusta 3 ja kenkäkaupan myynti 5 prosenttia.

Tukkukaupan kauppapäiväkorjattu
määräindeksi 1990=100

Vähittäiskaupan kauppapäiväkorjattu
määräindeksi 1990=100

Kauppapäiväkorjaus

Johdanto

Vuoden 1997 alusta julkaistaan kuukausittaisten indeksien ja kuukausimuutosten lisäksi kauppapäiväkorjatut indeksit ja niiden muutokset. Seuraavassa kuvataan käytettävää kauppapäiväkorjausta. Kauppapäiväkorjattuja lukuja on laskettu taaksepäin vuoteen 1985 ja ne on saatavina paperilla tai EXCEL-taulukkona Tilastokeskuksesta.

Kauppapäiväkorjauksella eliminoidaan kalenterista johtuvat vaihtelut. Tämä tarkoittaa kuukausien pituuksien, eri viikonpäivien ja juhlapäivien huomioimista jo ennen varsinaisen kausitasoituksen tekemistä. Täten eri vuosien vastinkuukaudet on saatettu samanarvoisiksi tasaamalla ne erot, jotka johtuvat eri viikonpäivien, esim. maanantaiden, lukumäärien eroista eri vuosina.

Vähittäiskauppa

Kuukausien pituuseroista johtuva vaihtelu korjataan jakamalla tasoitettavan sarjan arvo kunkin kuukauden päivien lukumäärällä ja kertomalla keskimääräisellä kuukauden pituudella 30,4375 ($=365,25/12$).

Viikonpäivien vaikutusten estimoimiseksi lasketaan viikonpäivien suhteelliset osuudet eri kuukausina. Näiden suhteellisten osuuksien vaikutus myynnin määrään estimoidaan regressiomallilla. Saatuja kertoimia käytetään myynnin määrien korjaamiseen.

Kauppapäiväkorjauksen suhteen ongelmallisimpia ovat sellaiset **juhlapäivät**, jotka sijoittuvat vuosittain eri kuukausiin. Tällaisia ovat pääsiäinen, helatorstai, helluntai ja pyhäinpäivä. Näiden ajatellaan aiheuttavan myynnissä sekä ns. etuvaiikutuksen, joka lisää myyntiä että varsinaisen pyhävaikutuksen, joka vähentää myyntiä.

Muut korjaukset, kuten juhlapäiväkorjauskin, tehdään ns. dummy-tekniikalla. Esimerkiksi helmikuussa 1990 ollut pankkitoimihenkilöiden melko tarkkaan kuukauden kestänyt lakko näkyy useimmissa sarjoissa. Sen vaikutus voidaan estimoida muodostamalla selittäjä, joka saa arvon 1 helmikuussa 1990 ja arvon 0 muualla.

Sarjoissa on usein myös eri syistä, kuten lakoista, johtuvia äkillisiä ja lyhytaikaisia piikkejä. Tällaiset vaikutukset kuuluvat luonteensa mukaisesti epäsäännölliseen vaihteluun, mutta niiden olemassaolo heikentää muiden komponenttien estimoimintia. Estimointia heikentää myös joissakin sarjoissa olevat äkilliset, mutta pysyvät tasomuutokset (esim. jotkut veromuutokset). Nämä muutokset on otettu osaksi trendiä. Koska kalenterivaikutusten ja muiden vaikutusten estimointi vaikuttaa toisiinsa, ne tehdään yhtäaikaan ennen varsinaista kausitasoitusta. Tarvittavat korjaukset estimoidaan regressiotekniikalla käyttämällä pienimmän neliösumman menetelmää.

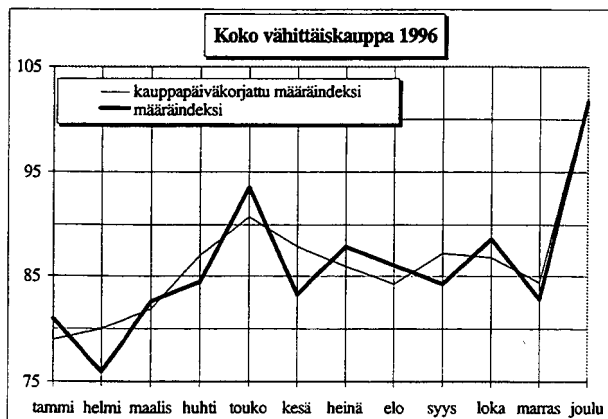
Kauppapäiväkorjaus tehdään kullekin vähittäiskaupan sarjalle erikseen. Tasointu koko vähittäiskaupan sarjalle saadaan tasoitettujen komponenttien painotettuna summana.

Tukkukauppa

Tukkukauppa tasoitetaan myös toimialoittain ja koko tukkukaupan sarja saadaan niinikään tasoitettujen komponenttien painotettuna summana. Kauppapäiväkorjauksessa oikaistaan kuukausien pituuserot X11-ARIMA -menetelmällä.

Lisätietoa tässä käytetystä kauppapäiväkorjauksesta on saatavissa Tilastokeskuksesta.

Alla olevassa kuvassa on esitetty koko vähittäiskaupan määräindeksi ja kauppapäiväkorjattu määräindeksi kuukausittain vuonna 1996.

TUKKUKAUPAN MYYNTI - PARTIHADELNS FÖRSÄLJNING

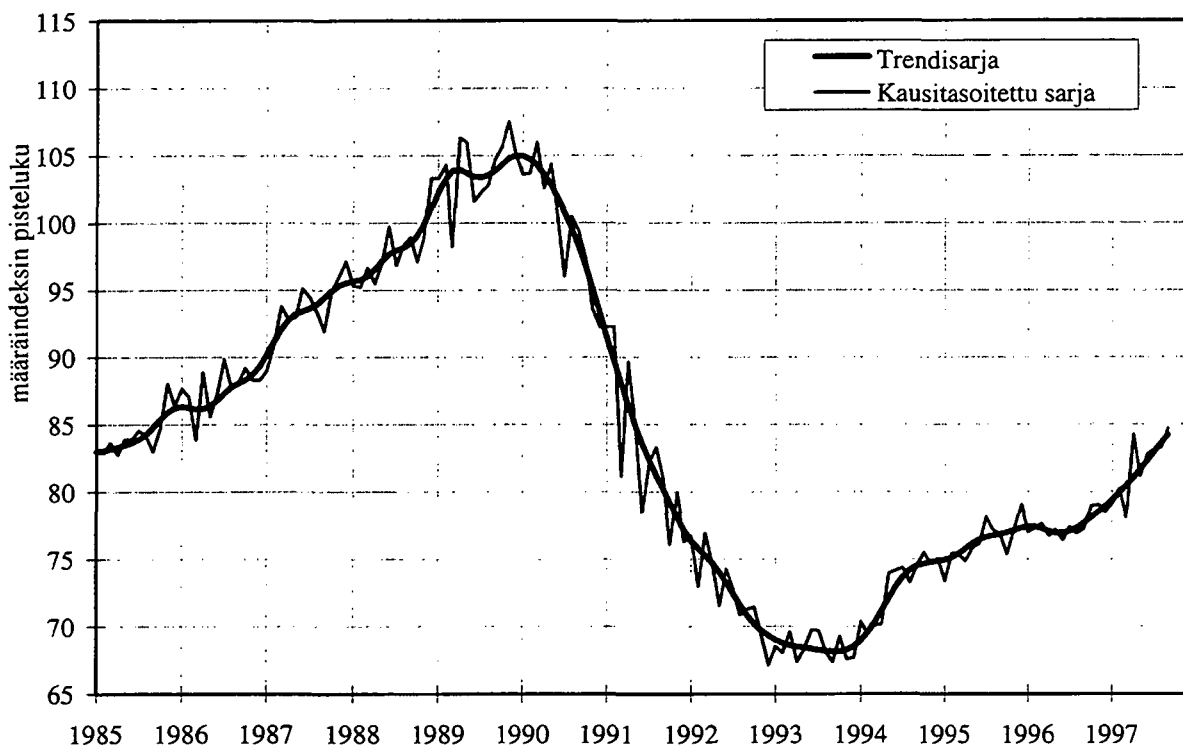
SYYSKUU 1997 - SEPTEMBER 1997	MYYNTEI MMK FÖRSÄLJNING MMK ILMAN ALV - EXKL. MOMS	INDEXSIT - INDEX (1990=100)		MUUTOKSET %-NA - FÖRÄNDRINGAR I %			
		ARVO VÄRDE	MÄÄRÄ VOLYM	HINTA PRIS	ARVO - VÄRDE	MÄÄRÄ - VOLYM	
		SYYS SEPT	SYYS SEPT	SYYS SEPT	ED.V.-FG.ÄR ED.KK FG.MÄN	ED.V.-FG.ÄR ED.KK FG.MÄN	
TOIMIALA - NÄRINGSRE	TAMMI- SYYS JAN-SEPT	SYYS SEPT	SYYS SEPT	SYYS SEPT	TAMMI- SYYS JAN- SEPT	TAMMI- SYYS JAN- SEPT	
KOKO TUKKUKAUPPA HELA PARTIHADELN	23	191.8	174	810.1	107.2	95.2	-
4110 YLEISTUKKUKAUPPA ALLMAN PARTIHADEL	3	270.2	27	200.7	71.6	66.5	107.6
4120 RAVINTO- JA NAUTINTOAINETUKKU HANDEL MED LIVS- OCH NJUTNINGSM	3	499.0	28	227.6	117.1	120.4	97.3
4130 TEKSTILI, VAATE JA NAHKAT.TUK HANDEL MED TEXTIL, KLÄDER OCH L		415.9	2	589.9	106.7	95.4	111.9
4140 RAUTA- JA RAKENNUSTARVIKETUKKU HANDEL MED JÄRN- OCH BYGGNADSV	1	635.2	13	262.7	96.9	84.3	114.9
4150 SÄHKÖ- JA KODINTEKNIIKAN TUKKU HANDEL MED ELARTIKLAR OCH HUSH	1	296.7	8	685.7	139.8	127.0	110.0
4161 POLTTOAINETUKKUKAUPPA BRÄNSLEPARTIHADEL	1	840.2	16	121.5	127.9	84.1	152.2
4164 RAAKA-AINETUKKUKAUPPA PARTIHADEL MED RAVARÖR	1	150.9	7	767.9	146.3	143.3	102.1
4170 KONEIDEN JA MUIDEN PÄÄOMATAV.T HANDEL MED MASKINER O. KAPITAL	5	925.4	40	003.3	101.3	90.3	112.1
4190 MUU TUKKUKAUPPA ANNAN PARTIHADEL	2	249.4	16	871.4	139.1	115.2	120.8
4510 MOOTTORIAJON. JA NIIDEN OSIEN HANDEL MED MOTORFORDON, -DELAR	1	909.0	14	079.5	137.9	108.3	127.3
					15.4	7.6	15.9
					24.0	11.5	8.8
					9.8	3.1	8.5
					3.7	2.3	8.6
					16.4	8.5	-8.3
					20.4	9.1	31.9
					-1.1	5.8	-1.3
					9.0	7.7	52.6
					22.2	9.2	27.5
					8.2	4.9	8.9
					23.5	10.4	47.6
					13.9	5.9	15.8
					22.0	9.9	8.6
					8.2	1.4	6.9
					4.7	2.8	8.5
					13.7	6.8	-8.0
					19.9	10.2	32.2
					-3.7	-1.2	0.5
					5.5	8.7	50.6
					20.4	7.2	27.2
					6.7	3.7	8.9
					23.4	10.1	47.4

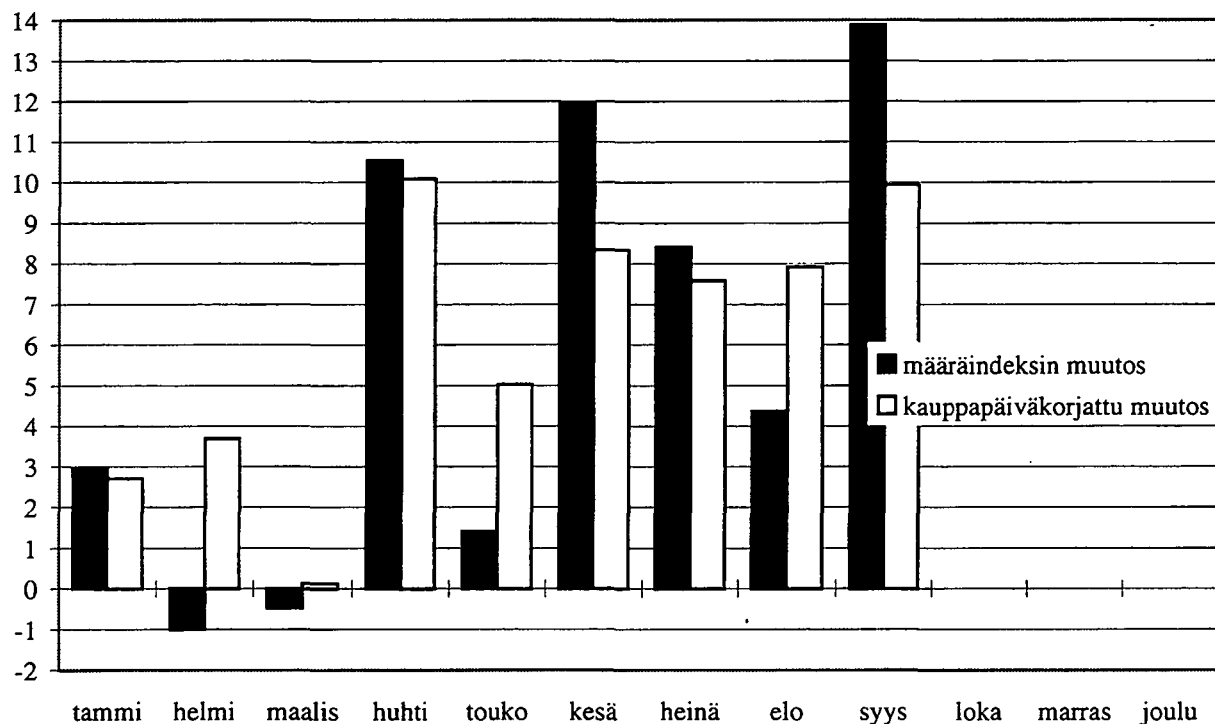
VÄHITTÄISKAUPAN MYYNTI - DETALJHANDELNS FÖRSÄLJNING

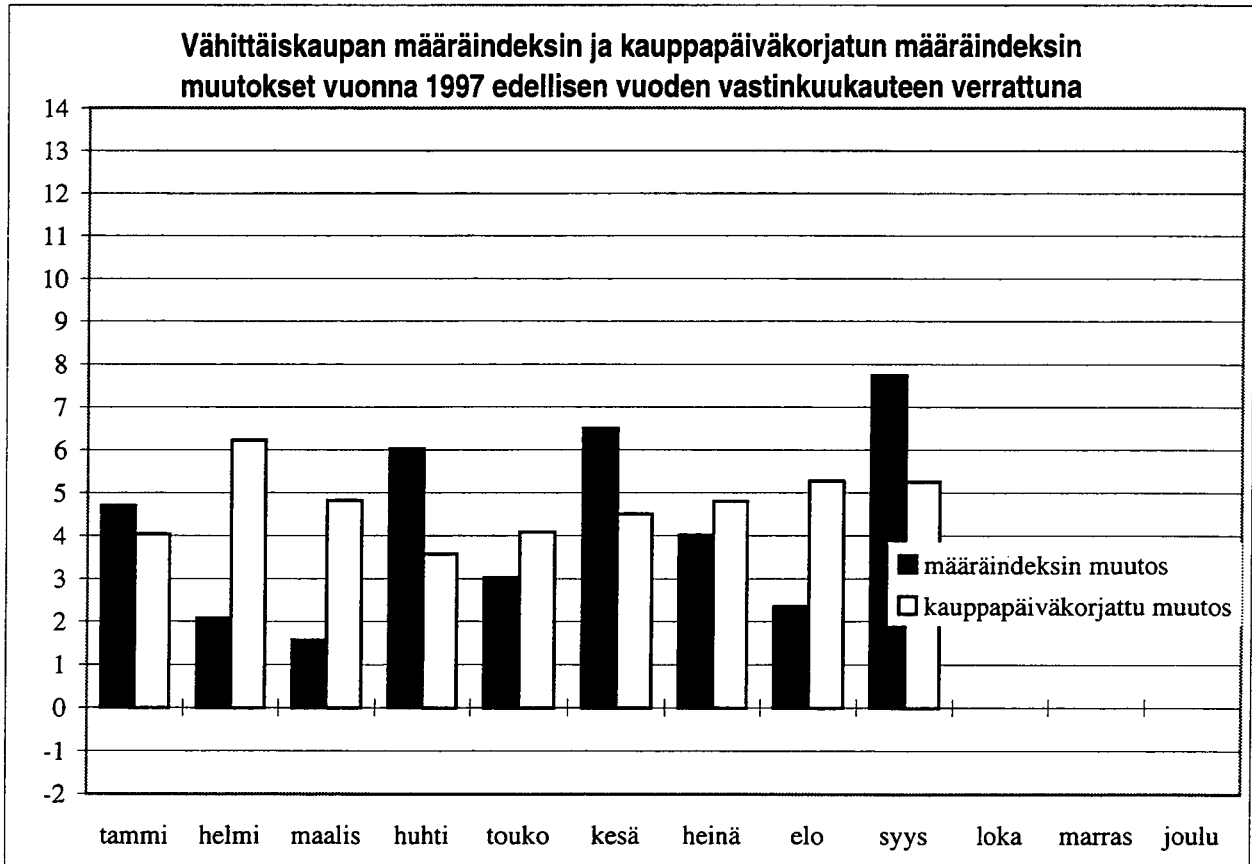
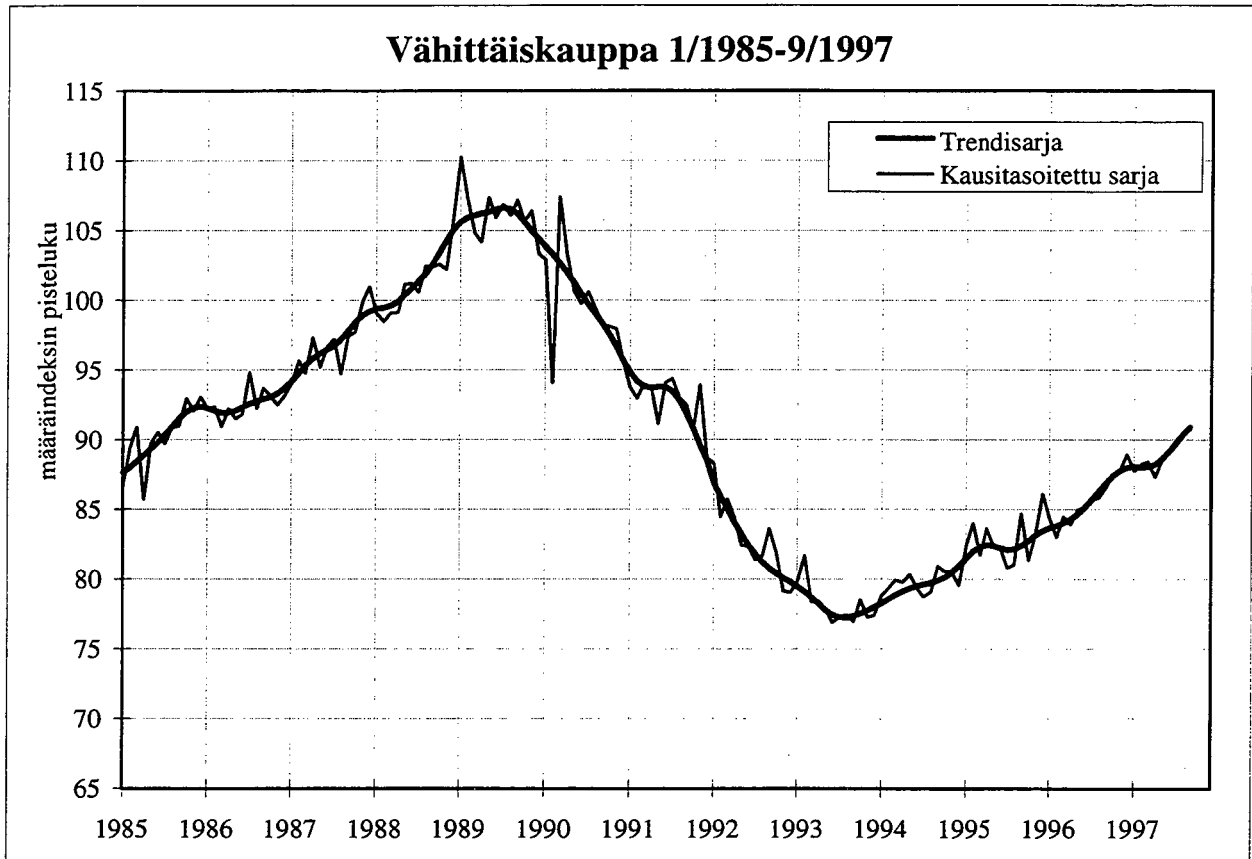
SYYSKUU 1997 - SEPTEMBER 1997		MYNTI MMK FÖRSÄLJNING ILMAN ALV - EXKL. MOMS		INDEXIT - INDEX (1990=100)		MUUTOKSET %:NA - FÖRÄNDRINGAR I %						
				ARVO VÄRDE	MÄÄRÄ VOLYM	HINTA PRIS	ARVO - VÄRDE		MÄÄRÄ - VOLYM			
				SYYS	SYYS	SYYS	ED.V.-FG.ÄR	ED.KK FG.MÄN	ED.V.-FG.ÄR	ED.KK FG.MÄN		
TOIMIALA - NÄRINGSRE		SYYS	TAMMI - SYYS	SEPT	SEPT	SEPT	SYYS	TAMMI - JAN - SEPT	SYYS	TAMMI - JAN - SEPT		
4420	KIRJOJEN JA TOIMISTOTARV. VÄH.KAU HANDEL MED BÖCKER OCH BYRÄVAROR	239.6	1 800.0	120.1	106.9	112.3	10.0	5.9	-14.1	8.3	4.2	-14.1
4430	KULTASEPÄNTEOSTEN JA KELLOJEN VÄH HANDEL MED GULDSMEDSVAROR OCH UR	62.7	717.2	74.7	66.1	112.9	2.8	3.9	-25.9	1.9	3.6	-25.9
4440	VALOK.,OPTISEN JA TERV.H.ALAN V.K HANDEL MED FOTO-,OPT.-,HÄLSÖVARDS	118.2	1 160.9	69.9	66.8	104.6	2.8	2.0	-8.2	2.6	2.2	-8.1
4450	KUKKIEEN JA PUUTARHA-ALAN VÄH.KAUP HANDEL MED BLOMSTER OCH TRÄDGÅRDS	59.4	675.5	70.1	63.8	109.8	-2.8	-2.2	18.7	-0.5	-2.3	22.3
4460	URHEILUTARV. JA VENEIDEN VÄH.KAUP HANDEL MED SPORTARTIKLAR OCH BÅTA	159.9	1 853.0	93.8	79.6	117.8	-3.5	0.3	-27.5	-2.1	1.2	-29.7
4480	MUU VÄHITTÄISKAUPPA ANNAN DETALJHANDEL	67.2	682.3	60.6	60.3	100.5	17.7	4.5	-25.8	17.7	5.6	-26.1
4520	MOOTTORIAJON. JA N. OSIEN VÄH.KAU HANDEL MED MOTORFORDON, -DELAR	3 414.3	25 147.6	148.4	117.2	126.6	20.0	8.3	37.7	19.6	9.3	38.1
4530	HUOLTAMOTOIMINTA SERVICESTATIONSVERKSAMHET	1 167.8	9 685.0	121.4	86.7	140.0	3.8	4.8	1.5	1.1	3.3	3.3

Tukkukauppa 1/1985-9/1997

Tukkukaupan määräindeksiin ja kauppapäiväkorjatun määräindeksiin muutokset vuonna 1997 edellisen vuoden vastinkuukauteen verrattuna

Tukkukaupan määraindeksi kuukausittain 1997 (1990=100)

Partihandelnsvolumindex per månad år 1997 (1990=100)

Ilman arvonlisäveroa - Exklusive mervärdesskatt

Toimiala - Näringsgren	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Koko tukkukauppa	70,5	69,2	77,0	84,7	82,3	81,6	77,5	82,2	95,2			
4110 Yleistukkukauppa	55,2	54,7	61,3	68,3	61,8	63,1	64,2	61,3	66,5			
4120 Ravinto- ja nautintoainetukku	89,4	90,8	107,0	113,1	119,8	108,4	121,6	112,6	120,4			
4130 Tekstiili-, vaate- ja nahkatuotetukku	61,6	58,1	70,2	79,1	52,7	40,8	44,7	87,9	95,4			
4140 Rauta- ja rakennustarviketukku	64,8	62,2	63,6	84,1	92,9	77,1	68,2	91,7	84,3			
4150 Sähkö- ja kodintekniikan tk	76,7	93,6	78,8	87,3	88,4	105,5	98,2	96,1	127,0			
4161 Polttoainetukkukauppa	81,0	77,2	80,0	83,5	82,3	83,2	85,6	83,7	84,1			
4164 Raaka-ainetukkukauppa	93,4	93,9	111,4	128,3	132,2	108,3	77,1	95,1	143,3			
4170 Koneiden ja muiden pääomatavar. tk	56,9	52,6	65,7	70,2	63,0	75,7	65,2	71,0	90,3			
4190 Muu tukkukauppa	95,2	91,3	94,5	102,6	94,5	83,5	82,9	105,8	115,2			
4510 Moottoriajoneuvojen ja -osien tk	90,1	88,1	86,4	94,3	98,3	91,4	69,6	73,5	108,3			

Vähittäiskaupan määraindeksi kuukausittain 1997 (1990=100)

Detaljhandelnsvolumindex per månad år 1997 (1990=100)

Ilman arvonlisäveroa - Exklusive mervärdesskatt

Toimiala - Näringsgren	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Koko vähittäiskauppa	84,7	77,5	83,9	89,6	96,4	88,7	91,4	88,1	90,9			
4310 Tavaratalokauppa	101,2	90,0	98,7	104,1	112,5	98,6	108,5	97,4	98,8			
4321 Supermarkettikauppa	97,1	97,9	113,6	109,6	106,7	99,7	111,9	100,9	95,2			
4322 Päivittäistavaroiden yleisvk	86,6	83,8	89,0	90,0	97,0	95,7	105,3	98,4	90,5			
4330 Päivittäistavaroiden erikoisvk	76,4	80,8	82,6	85,6	90,3	84,4	83,5	71,9	87,6			
4337 Kioskikauppa	70,0	66,7	87,7	77,5	75,6	76,0	69,3	73,3	65,3			
4340 Alkoholijuomien kauppa	37,6	38,8	44,4	50,7	44,3	53,2	53,4	49,2	41,5			
4350 Tekstiilien ja vaatteiden vk	77,2	62,7	70,5	88,3	87,7	85,6	81,0	72,5	71,6			
4356 Jalkineiden vähittäiskauppa	62,9	50,8	54,3	68,1	106,5	80,6	85,4	63,0	62,6			
4370 Rauta- ja rakennustarvikkeiden vk	45,0	51,6	57,4	64,2	72,1	89,6	87,2	83,8	77,3			
4380 Sähkötav. ja kodintekniikan vk	107,1	103,3	84,6	90,6	93,4	90,0	105,2	116,9	114,1			
4390 Sisustustarvikkeiden vk	69,3	58,3	60,7	62,4	75,3	62,1	63,5	68,1	69,7			
4411 Apteekit	110,0	102,4	105,5	120,5	116,6	105,4	100,4	100,6	109,8			
4412 Kemikaalituotteiden vk	83,8	75,4	69,0	84,1	77,7	110,1	79,2	84,8	70,8			
4420 Kirjojen ja toimistotarvikkeiden vk	96,4	81,2	86,0	90,8	93,0	66,3	63,2	124,5	106,9			
4430 Kultasepänteosten ja kellojen vk	79,9	68,8	74,6	78,6	106,3	90,7	103,8	89,2	66,1			
4440 Valokuvaus-, optisen-, ja th.alan vk	74,6	68,9	69,5	75,5	71,3	74,6	86,0	72,7	66,8			
4450 Kukkien ja puutarha-alan vk	50,9	59,9	71,5	77,7	170,4	102,9	59,3	52,2	63,8			
4460 Urheilutarvikkeiden ja veneiden vk	88,7	78,3	84,7	102,2	165,8	109,6	114,8	113,2	79,6			
4480 Muu vähittäiskauppa	46,3	66,9	60,1	79,6	75,7	69,9	74,8	81,6	60,3			
4520 Moottoriajon. ja niiden -osien vk	105,7	79,6	88,5	101,5	110,2	88,9	88,3	84,9	117,2			
4530 Huoltamotoiminta	70,1	77,1	81,0	76,8	90,1	86,7	77,2	84,0	86,7			

Tukkukaupan määräindeksin vuosimuutos (%) 1997/1996 (1990=100)
Partihandelns ändring (%) i volumindex per månad 1997/1996 (1990=100)

Ilman arvonlisäveroa - Exklusive mervärdesskatt

Toimiala - Näringsgren	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Hela partihandeln	3,0	-1,0	-0,5	10,5	1,4	12,0	8,4	4,4	13,9			
4110 Allmän partihandeln	8,2	1,5	3,5	5,2	4,7	20,1	20,0	6,7	22,0			
4120 Handel med livs- och njutningsmed.	-0,3	-7,8	-2,5	3,3	-1,5	4,2	8,3	-0,3	8,2			
4130 Handel med textil, kläder o. läderv.	-2,5	4,5	-9,3	11,1	-1,5	6,6	16,9	2,1	4,7			
4140 Handel med järn- o. byggnadsvaror	2,4	2,2	-2,0	17,4	4,8	10,6	6,7	3,9	13,7			
4150 Handel med elartiklar och hushållsv.	2,2	0,8	-6,7	7,3	5,0	18,8	24,0	18,3	19,9			
4161 Bränslepartihandel	9,5	-9,0	-4,7	6,1	0,1	0,4	-2,3	-5,0	-3,7			
4164 Partihandel med råvaror	11,3	15,8	9,0	16,3	5,5	7,4	6,2	3,3	5,5			
4170 Handel med maskiner och kapitalv.	1,0	-1,4	0,6	17,4	-1,8	15,7	3,2	6,3	20,4			
4190 Annan partihandel	-1,6	2,1	-3,1	19,4	-1,8	6,9	4,4	-2,7	6,7			
4510 Handel med motorfordon och -delar	3,3	2,0	1,8	8,4	8,8	22,1	8,9	13,8	23,4			

Vähittäiskaupan määräindeksin vuosimuutos (%) 1997/1996 (1990=100)
Detaljhandelns ändring (%) i volumindex per månad 1997/1996 (1990=100)

Ilman arvonlisäveroa - Exklusive mervärdesskatt

Toimiala - Näringsgren	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Hela detaljhandeln	4,7	2,1	1,6	6,0	3,0	6,5	4,0	2,4	7,7			
4310 Varuhushandel	5,0	1,7	1,6	5,8	5,3	3,6	0,4	0,5	3,9			
4321 Supermarkethandel	2,7	-0,7	0,8	1,3	2,5	2,6	2,5	-1,9	4,8			
4322 Allmän handel med dagligvaror	3,3	-3,0	1,4	0,9	2,2	5,1	5,4	-0,6	3,6			
4330 Specialiserad handel med dagligv.	-5,3	-2,9	0,1	1,9	-1,2	-1,9	-7,9	-4,8	3,9			
4337 Kioskhandel	-3,6	-1,0	4,9	-9,4	-3,7	-2,1	0,9	-11,2	-4,3			
4340 Handel med alkoholdrycker	4,1	-2,3	0,5	3,5	2,9	-2,2	0,5	-6,2	0,4			
4350 Handel med textilier och kläder	7,9	2,0	-2,3	6,2	3,7	5,6	5,8	3,9	-1,3			
4356 Handel med skodon	10,1	-1,0	1,9	-1,6	11,0	15,4	10,8	1,0	-3,1			
4370 Handel med järn- och byggvaror	9,9	6,0	1,0	12,7	5,7	10,2	3,1	6,9	11,2			
4380 Handel med elartiklar o. hushållsv.	6,0	7,3	-0,7	15,6	-2,6	11,5	14,4	13,8	15,6			
4390 Handel med inredningsartiklar	5,0	1,6	-3,3	9,7	3,7	6,2	1,1	5,4	8,6			
4411 Apotek	-1,0	1,6	1,2	11,3	2,8	4,8	2,4	0,3	6,0			
4412 Kemikalievarudetaljhandel	-2,0	-10,8	-4,0	-1,0	-3,8	8,6	-1,4	-4,5	-12,7			
4420 Handel med böcker och byråvaror	2,6	5,3	1,4	5,4	9,6	6,6	-0,3	0,1	8,3			
4430 Handel med guldsmedsvaror och ur	6,1	4,1	4,9	9,8	0,7	-0,8	5,9	1,9	1,9			
4440 Handel med foto, optiska o. hälsov.	4,7	4,5	-9,3	6,3	0,5	8,5	5,1	-2,0	2,6			
4450 Handel med blommor o. trädgårdsv.	-7,7	2,7	7,4	-15,2	0,0	-4,1	-5,3	6,0	-0,5			
4460 Handel med sportartiklar och båtar	10,7	0,3	-0,5	-2,6	2,3	3,9	2,1	-2,7	-2,1			
4480 Annan detaljhandel	7,6	0,9	6,2	10,1	4,2	1,9	3,6	2,4	17,7			
4520 Handel med motorfordon, -delar	6,2	6,5	3,6	12,3	2,6	17,7	6,7	10,0	19,6			
4530 Servicestationsverksamhet	5,3	5,8	5,3	4,7	4,5	0,1	4,0	0,4	1,1			

Tukkukaupan kauppapäiväkorjattu määräindeksi kuukausittain 1997 (1990=100)
Partihandeln försäljningskorrigerad volumindex per månad år 1997 (1990=100)

Ilman arvonlisäveroa - Exklusive mervärdesskatt

Toimiala - Näringsgren	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Koko tukkukauppa	68,5	69,9	80,5	82,8	82,7	83,0	74,9	85,4	93,5			
4110 Yleistukkukauppa	53,6	55,2	64,7	66,9	61,5	64,9	61,8	63,9	64,9			
4120 Ravinto- ja nautintoainetukku	86,7	91,6	112,5	110,8	120,1	110,5	117,0	117,6	117,7			
4130 Tekstiili-, vaate- ja nahkatuotetukku	59,0	58,6	72,7	78,8	52,9	40,8	44,3	89,8	95,2			
4140 Rauta- ja rakennustarviketukku	62,9	62,8	66,3	82,8	92,8	78,5	66,5	96,2	81,8			
4150 Sähkö- ja kodintekniikan tk	75,7	94,4	82,0	83,5	90,4	107,8	95,2	99,9	123,0			
4161 Polttoainetukkukauppa	79,0	77,9	81,4	83,8	81,5	83,8	84,0	85,1	85,0			
4164 Raaka-ainetukkukauppa	90,8	94,8	115,1	125,6	134,6	108,7	75,5	99,0	140,2			
4170 Koneiden ja muiden pääomatarv. tk	54,8	53,1	69,2	68,1	63,9	77,0	62,7	73,7	89,6			
4190 Muu tukkukauppa	92,3	92,1	99,0	100,0	94,9	85,3	80,8	109,5	112,7			
4510 Moottoriajoneuvojen ja -osien tk	89,3	88,8	88,1	91,9	100,1	92,1	67,8	76,7	105,5			

Vähittäiskaupan kauppapäiväkorjattu määräindeksi kuukausittain 1997 (1990=100)
Detaljhandeln försäljningskorrigerad volumindex per månad år 1997 (1990=100)

Ilman arvonlisäveroa - Exklusive mervärdesskatt

Toimiala - Näringsgren	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Koko vähittäiskauppa	82,2	85,0	85,9	90,0	94,4	91,8	90,1	88,7	91,8			
4310 Tavaratalokauppa	98,3	97,8	99,1	104,8	108,8	101,4	106,5	96,4	99,4			
4321 Supermarkettikauppa	92,6	106,5	114,6	110,8	102,7	102,4	110,8	100,1	96,1			
4322 Päivittäistavaroiden yleisvk	83,2	91,1	89,0	91,3	93,5	98,7	103,6	97,4	91,4			
4330 Päivittäistavaroiden erikoisvk	73,3	87,8	82,5	86,2	89,2	85,7	80,9	72,2	88,6			
4337 Kioskikauppa	69,3	72,6	82,2	82,5	73,7	76,5	68,7	71,9	66,1			
4340 Alkoholijuomien kauppa	35,2	42,2	45,2	51,7	41,8	56,3	52,5	47,7	42,7			
4350 Tekstiilien ja vaatteiden vk	74,5	68,1	71,7	88,1	84,9	87,4	80,0	71,8	72,0			
4356 Jalkineiden vähittäiskauppa	60,8	55,3	54,4	69,7	103,1	81,1	85,8	62,4	62,1			
4370 Rauta- ja rakennustarvikkeiden vk	43,7	56,1	59,5	62,7	70,1	91,0	84,6	86,3	76,0			
4380 Sähkötarv. ja kodintekniikan vk	102,7	112,3	89,1	87,7	91,6	93,6	99,8	118,4	113,7			
4390 Sisustustarvikkeiden vk	66,6	63,4	61,8	61,8	73,7	63,2	61,7	68,4	70,2			
4411 Apteekit	105,0	111,3	107,8	120,0	113,4	108,1	97,9	100,6	111,1			
4412 Kemikaalituotteiden vk	79,5	81,9	71,6	83,0	76,2	113,1	77,5	83,7	71,4			
4420 Kirjojen ja toimistotarvikkeiden vk	91,6	88,3	90,0	87,9	90,5	69,5	60,2	126,2	107,7			
4430 Kultasepänteosten ja kellojen vk	76,4	74,7	76,8	77,3	102,9	95,3	100,6	88,9	66,4			
4440 Valokuvaus-, optisen-, ja th.alan vk	120,0	126,0	120,8	124,3	117,4	128,8	140,2	122,0	114,0			
4450 Kukkien ja puutarha-alan vk	50,0	65,1	66,4	81,1	168,6	104,2	59,1	50,7	65,9			
4460 Urheilutarvikkeiden ja veneiden vk	86,7	85,1	85,8	103,3	158,7	111,3	114,3	112,5	78,8			
4480 Muu vähittäiskauppa	45,5	72,7	59,0	80,8	74,3	70,9	73,5	80,2	61,2			
4520 Moottoriajon. ja niiden -osien vk	101,3	86,6	92,5	97,8	109,2	90,7	85,0	86,8	116,2			
4530 Huoltamotoiminta	68,9	83,9	79,5	78,7	87,6	88,8	75,3	82,3	87,9			

Tukku-kaupan kauppapäiväkorjatun määraindeksin vuosimuutos (%) 1997/1996 (1990=100)
Partihandelns försäljningskorrigerad ändring (%) i volumindex per månad 1997/1996 (1990=100)

Ilman arvonlisäveroa - Exklusive mervärdesskatt

Toimiala - Näringsgren	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Hela partihandeln	2,7	3,7	0,1	10,1	5,0	8,3	7,6	7,9	9,9			
4110 Allmän partihandeln	7,5	7,2	4,8	5,6	7,3	16,6	18,0	11,8	15,7			
4120 Handel med livs- och njutningsmed.	-1,0	-2,6	-1,8	3,5	1,7	0,4	6,7	3,9	3,8			
4130 Handel med textil, kläder o. läderv.	-5,1	8,7	-8,1	10,9	3,2	1,6	17,8	3,8	4,4			
4140 Handel med järn- o. byggnadsvaror	2,9	7,2	-2,7	19,1	7,9	5,5	7,6	9,2	8,5			
4150 Handel med elartiklar och hushållsv.	5,7	3,2	-6,5	6,1	8,9	15,6	26,1	20,2	13,6			
4161 Bränslepartihandel	6,2	-3,5	-4,5	5,2	1,6	-0,4	-4,8	-2,4	-3,4			
4164 Partihandel med råvaror	12,4	19,9	8,3	16,4	10,4	2,3	8,2	5,5	2,8			
4170 Handel med maskiner och kapitalv.	-0,3	3,2	2,1	14,8	3,4	12,0	1,8	8,8	17,4			
4190 Annan partihandel	-1,4	5,9	-2,0	19,0	1,7	3,2	5,1	5,9	2,1			
4510 Handel med motorfordon och -delar	6,7	5,6	-0,6	8,5	11,8	18,5	10,6	16,6	19,2			

Vähittäiskaupan kauppapäiväkorjatun määraindeksin vuosimuutos (%) 1997/1996 (1990=100)
Detaljhandelns försäljningskorrigerad ändring (%) i volumindex per månad 1997/1996 (1990=100)

Ilman arvonlisäveroa - Exklusive mervärdesskatt

Toimiala - Näringsgren	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Hela detaljhandeln	4,0	6,2	4,8	3,6	4,1	4,5	4,8	5,3	5,3			
4310 Varuhushandel	4,3	5,6	4,2	4,8	4,9	2,9	0,8	2,8	1,6			
4321 Supermarkethandel	0,8	2,7	3,7	0,4	3,5	0,3	4,5	1,0	2,9			
4322 Allmän handel med dagligvaror	2,0	0,5	2,4	1,2	2,5	4,1	6,4	2,1	1,4			
4330 Specialiserad handel med dagligv.	-5,9	1,2	-0,4	1,5	1,6	-4,3	-7,7	-3,3	3,4			
4337 Kioskhandel	-3,4	3,1	-3,0	-1,2	-5,1	-2,3	1,1	-10,8	-3,9			
4340 Handel med alkoholdrycker	-1,6	0,9	4,8	3,2	4,1	-1,6	-0,1	-3,6	-2,3			
4350 Handel med textilier och kläder	6,8	5,9	3,0	2,7	4,1	3,5	7,2	6,3	-2,8			
4356 Handel med skodon	9,5	2,4	4,5	0,3	11,2	10,1	14,6	3,4	-4,7			
4370 Handel med järn- och byggvaror	11,6	12,3	6,6	6,8	5,9	5,5	4,7	13,3	7,6			
4380 Handel med elartiklar o. hushållsv.	5,3	12,7	5,9	9,5	-0,4	9,4	12,4	17,5	10,8			
4390 Handel med inredningsartiklar	4,2	6,4	0,1	5,5	5,6	3,6	1,4	8,1	7,5			
4411 Apotek	-2,7	6,0	5,3	7,5	4,6	2,6	2,7	3,1	4,5			
4412 Kemikalievarudetaljhandel	-4,2	-8,3	2,7	-5,0	-0,5	5,5	-0,5	-3,7	-14,2			
4420 Handel med böcker och byråvaror	1,7	10,2	7,3	-1,2	12,1	5,7	-1,1	4,3	4,1			
4430 Handel med guldsmedsvaror och ur	5,3	7,1	9,7	6,3	2,1	-1,1	6,7	4,8	-2,5			
4440 Handel med foto, optiska o. hälsov.	3,1	8,7	-3,5	-0,1	3,0	6,7	5,0	-0,2	1,4			
4450 Handel med blommor o. trädgårdsv.	-6,7	3,9	-0,7	-11,3	0,8	-2,7	-2,8	4,1	1,4			
4460 Handel med sportartiklar och båtar	10,2	5,1	4,5	-3,2	0,3	1,0	3,6	1,0	-4,5			
4480 Annan detaljhandel	7,6	4,5	6,2	10,1	4,2	1,9	3,6	2,4	17,7			
4520 Handel med motorfordon, -delar	7,4	11,0	9,8	5,4	6,0	12,8	8,3	13,6	16,1			
4530 Servicestationsverksamhet	4,4	10,5	4,4	6,8	3,5	0,9	2,4	1,2	0,2			

Tehokkuus ja henkilöstön osa-aikaisuus vähittäiskaupassa 1996

1. Menetelmäseloste

Vuoden 1996 joulukuussa tehtiin kauppatilaston noin 2500:lle vähittäiskaupan toimipaikalle kysely, jossa tiedusteltiin osa- ja kokoaikaisen myyntihenkilökunnan määrää sekä toimipaikan myyntipinta-alaa.

Osa-aikaisiksi määriteltiin ne henkilöt, jotka tekevät vähemmän kuin 80 % kyseisen toimipaikan normaalisti työviikosta. Toimipaikan myyntipinta-alaan sisältyy tila, mihin asiakkaalla on vapaa pääsy, sovituskopit, myyntitiskit, ikkunanäyttelyt sekä myyntitiskien ja -pöytien takainen avoin tila.

Nämä 2500 toimipaikkaa on jaettu viiteen eri kokoluokkaan henkilökunnan määrän mukaan. Ensimmäiseen kokoluokkaan kuuluvat alle viiden hengen toimipaikat, toiseen viidestä yhdeksään hengen, kolmanteen kymmenestä 19:ään, neljänteen 20:stä 49:ään ja viidenteen kokoluokkaan kuuluvat ne toimipaikat, joissa henkilöstön määrä on vähintään 50.

Kauppatilaston otos on muodostettu ensisijaisesti myynnin estimointia silmälläpitäen.

Vuosittaisten tietojen vaihtelu saattaa johtua paitsi toimialalla tapahtuneesta todellisesta muutoksesta myös siitä, että otoksessa olevat yksiköt vaihtuvat vuosittain. Tällaista satunnaista vaihtelua ei voida otostilastoissa välttää, mutta sitä voidaan pienentää otosta kasvattamalla tai parantamalla otantamenetelmiä. Otostilastojen tuloksiin liittyy aina jonkinsuuruinen otantavirhe.

Vertailtaessa lukuja muiden lähteiden vastaaviin tietoihin on otettava huomioon kussakin tilastossa käytetyt määritelmät. Esimerkiksi osa-aikaisten osuuden

vaihtelu tilastosta toiseen johtuu monesti vain luokitus- ja määrittelyeroista.

Yhteenvedon pohjana olevia aiempien vuosien tietoja on täydennetty ja tarkistettu.

2. Vähittäiskaupan tehokkuus

Vähittäiskaupan tehokkuutta mitataan myynnillä myyntihenkilöä ja myyntipinta-alan neliötä kohden. Muuttujat määritellään seuraavasti (yksi osa-aikainen lasketaan puoleksi kokoaikaiseksi):

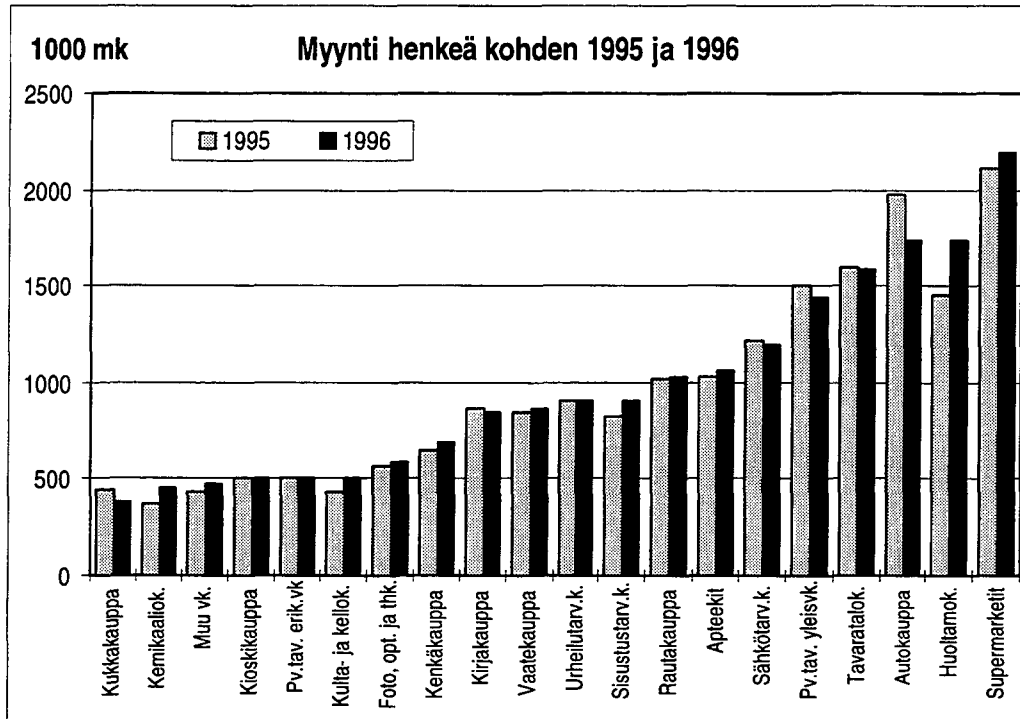
■ myynti henkeä kohden = vuoden 1996 myynti / myyntihenkilöstön lukumäärä

■ myynti neliötä kohden = vuoden 1996 myynti / myyntipinta-ala m²

2.1 Myynti henkeä kohden

Eniten henkeä kohden vuonna 1996 myytiin supermarketissa. Seuraavina listalla tulivat huoltamot, autokaupat ja tavaratalot. Toimialojen järjestys on miltei sama kuin edellisenä vuonna. Vain huoltamot ovat nousseet sijalta viisi sijalle kaksi. Päivittäistavaroita myyvät yksiköt ovat tämän mittarin mukaan tehokkaimpia.

Vähiten henkeä kohden myytiin yleensä pienissä kaupan yksiköissä kuten kukka- ja kemikaaliikaupoissa sekä kioskeissa. Näissä palvelu on yksilöllistä ja kertaostokset pieniä.

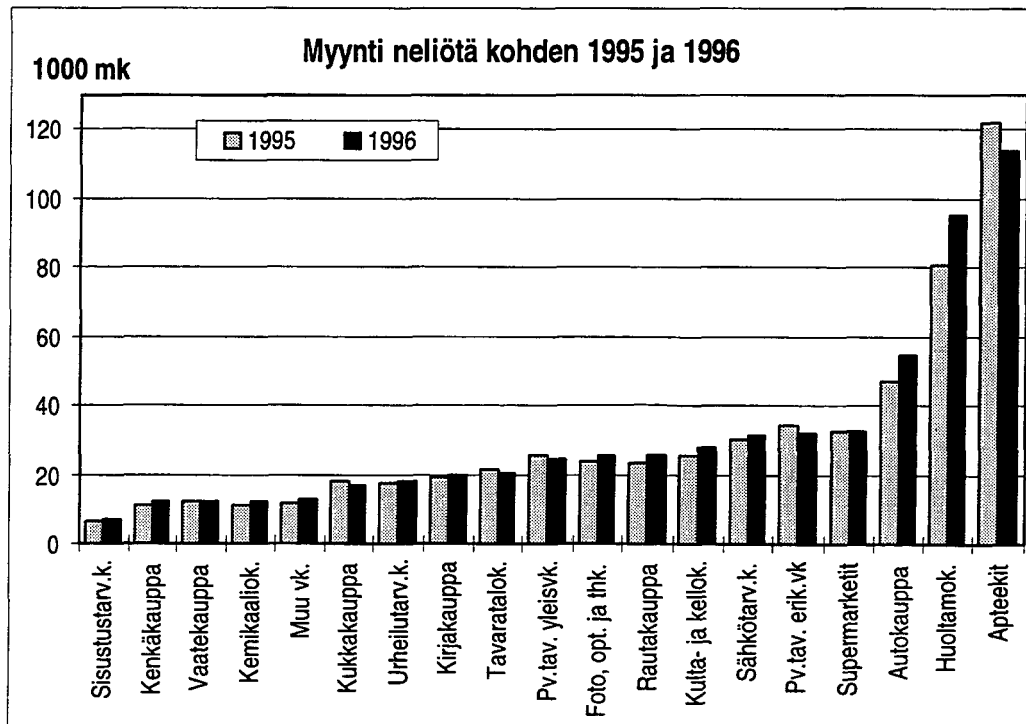

Kuva 1. Myynti toimialoittain tuhansina markkoina henkeä kohden vuosina 1995 ja 1996.

2.2 Myynti neliötä kohden

Kuva 2 näyttää tehokkaimpien toimialojen suhteen lähes samanlaiselta kuin kuva 1. Merkittävimmät erot ovat apteekkien nousu kärkeen ja pinta-alaltaan usein varsin suurten tavaratalojen lukeutuminen tässä ver-

tailussa vasta keskikastiin. Sisustustarvikekaupat suurine huonekaluhalleineen ovat tämän vertailun tehottomimpia tilankäyttäjiä. Tämä on varsin luonnollista, kun myynissä olevat tavarat ovat suurikokoisia ja ne ovat usein varsin näyttävästi esillä.

Kuva 2. Myynti neliötä kohden toimialoittain tuhansina markkoina vuosina 1995 ja 1996. Neliömetrit kuvaavat myyntitilojen pinta-alaa.

3. Vähittäiskaupan myyntihenkilöstön osa-aikaisuus

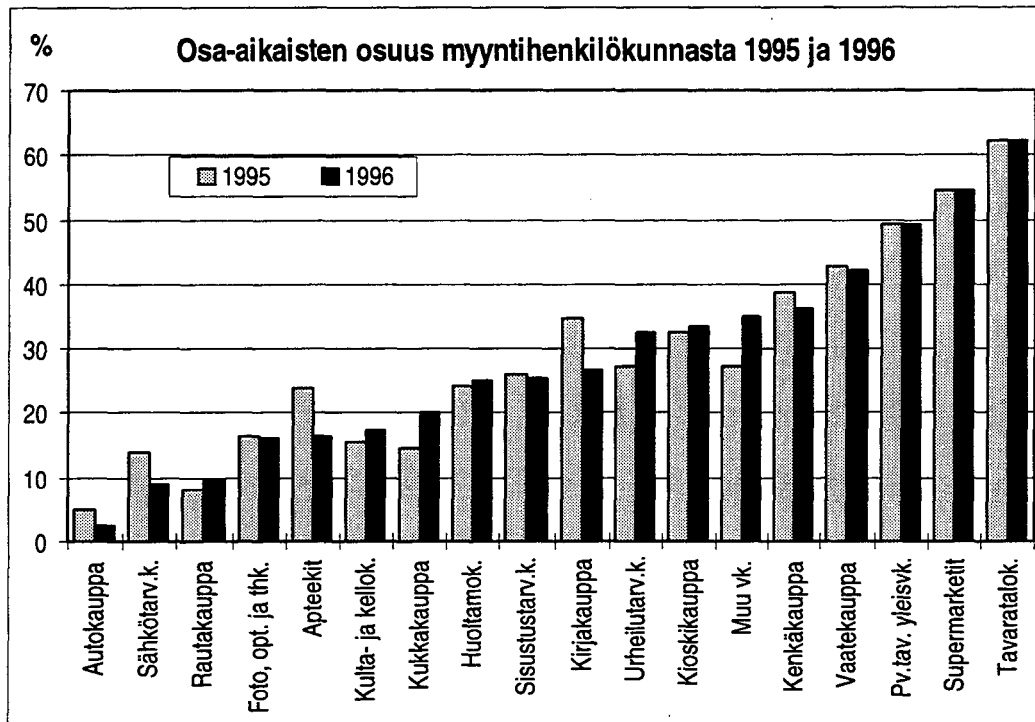
3.1 Osa-aikaisuus toimialoittain 1995 ja 1996

Eniten osa-aikaisia myyntityöntekijöitä oli vuonna 1996 edelleen kaupan suurissa yksiköissä tavarataloissa ja supermarketeissa. Vähiten osa-aikaisia oli auto- ja sähkötarvikekaupoissa, joissa myyjillä on oltava paljon asiantuntemusta.

Suurimmat muutokset vuotta aiempaan tilanteeseen verrattuna tapahtuivat apteekeissa ja kirjakaupoissa,

joissa otoksen mukaan osa-aikaisten osuus pieneni selvästi.

Päivittäistavaroiden erikoisvähittäiskaupassa ja kemi-kaaliokaupassa vastauksia tuli niin vähän ettei niiden perusteella osa-aikaisten osuutta voida luotettavasti arvioida. Saapuneiden vastausten perusteella näyttäisi siltä, että edellisessä osa-aikaisia on vajaa kolmannes ja jälkimmäisessä runsas kolmannes.

Kuva 3. Osa-aikaisten osuus myyntihenkilökunnasta toimialoittain vuosina 1995 ja 1996.

3.2 Osa-aikaisuuden kehitys toimialoittain

Vuodesta 1992 vuoteen 1996 osa-aikaisten myyjien osuus tavaratalojen myyntihenkilöstöstä on lisääntynyt vajaasta 50 prosentista runsaaseen 60 prosenttiin ja supermarketeissakin 50:stä 55 prosenttiin. Päivittäistavaroiden yleisvähittäiskaupoissa osa-aikaisten osuus on noussut tasaisesti vajaasta 40 prosentista 50:een. Tekstiilien ja vaatteiden vähittäiskaupoissa vastaava osuus on kyseisenä ajanjaksona ollut pieniä heilahteluja lukuunottamatta 40 prosentin paikkeilla. Muilla toimialoilla osa-aikaisten osuus jää pienemmäksi.

Autokaupoissa työskentelevien osa-aikaisten osuus on ollut tarkastellulla ajanjaksolla 1992-1996 koko ajan kaikkein pienin. Osa-aikaisten osuus ei ole ollut viittä prosenttia korkeampi. Valokuvaus-, optisen ja tervey-

denhoitoalan vähittäiskauppojen muodostaman toimialan osa-aikaisuusaste on pysytellyt 15 prosentissa. Lähes vakioisena osa-aikaisten osuus on pysytellyt myös rauta- ja rakennustarvikkeiden vähittäiskaupoissa, noin 10 prosentissa, kuten myös kioskeissa, joissa se on ollut noin kolmannes toimialan työntekijöistä.

Yhteistä näille kaikille toimialoille on se, että osa-aikaisten osuus vuodesta 1995 vuoteen 1996 ei ole noussut, vaan se on pysytellyt samalla tasolla tai jopa vähän pienentynyt.

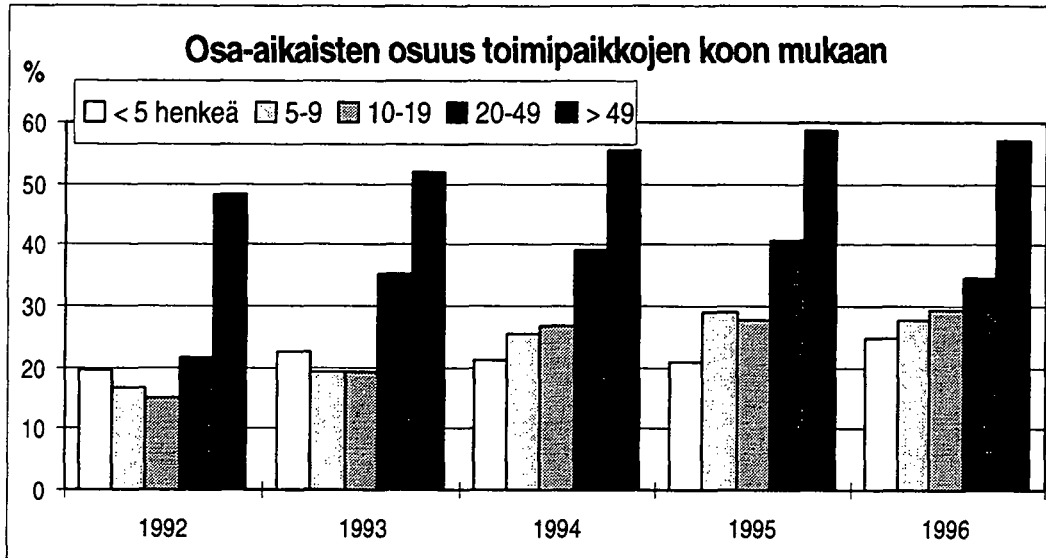
3.3 Osa-aikaisten osuus henkilöstöstä suuruuden mukaan

Osa-aikaisuuden muutos vuodesta 1995 vuoteen 1996 on selvimmän havaittavissa kuvan 4 perusteella. Vuo-

desta 1995 vuoteen 1996 osa-aikaisten osuus ei ole kasvanut selvästi pienintä alle viiden hengen luokkaa lukuunottamatta.

Pienimpään luokkaan kuuluu useimmiten päivittäistavaroiden erikoisvähittäiskauppojen, kioskien ja kemi-

kaaliokauppojen lisäksi myös monia kenkä-, kulta-, kukka- ja valokuvaus-, optisen- ja terveydenhoitoalan vähittäiskauppoja. Suurimpaan kokoluokkaan kuuluu lähes yksinomaan tavarataloja ja supermarketteja.

Kuva 4. Osa-aikaisten osuus toimipaikkojen henkilökunnan lukumäärän mukaan vuodesta 1992 vuoteen 1996.

SVT Suomen virallinen tilasto
Finlands officiella statistik
Official Statistics of Finland

Kauppa 1997:11
Handel
Trade

Tiedustelut - Förfrågningar:

Petri Vänttinen
Eeva Immonen
Aila Kovanen
(09) 17 341